در روزهای پس از بروز یک حادثه، کودکان به حمایت و مراقبت بیشتری نیاز دارند. ممکن است خیلی بترسند و فشار زیادی به آنها وارد شده باشد.

اهدای کمک‌های بشردوستانه دولت ژاپن به سیل‌زدگان کشور

محموله امدادی دولت ژاپن از طریق آژانس همکاری‌های بین‌المللی این کشور (جایکا) شب گذشته تحویل جمعیت هلال احمر شد.
به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی جمعیت هلال احمر؛ محموله امدادی دولت ژاپن از طریق آژانس همکاری‌های بین‌المللی این کشور (جایکا) ساعت ۲۳:۲۰ شب گذشته وارد فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) و تحویل جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران شد. این محموله شامل ۱۴۰ دستگاه چادر گنبدی، ۵۰ دستگاه چادر سبک، ۱۱۵۰ عدد پک خواب و همچنین ۱۰۰ قطعه نایلون پلاستیکی با ارزش ۱۴۴۰۰۰ دلار آمریکاست. همچنین جمعیت صلیب سرخ ژاپن مبلغ ۱۰،۰۰۰،۰۰۰ ین ژاپن معادل ۹۰۰۰۰ دلار آمریکا از طریق استمداد اضطراری به فدراسیون بین‌المللی جمعیت‌های صلیب سرخ و هلال احمر کمک کرده است.

درباره نقش مددکاران اجتماعی در شرایط بحران

از ارزیابی قوت و ضعف جوامع آسیب‌دیده تا مداخلات روانی و حضور داوطلبانه در منطقه

شهروند| در زمان وقوع و بعد از وقوع حوادث و بلایای طبیعی چون زلزله، سیل، طوفان، رانش زمین و غیره، مددکاران اجتماعی نقش مهمی در روند مدیریت فاجعه ایفا می‌کنند؛ این مدیریت بیشتر در جنبه‌های روانی و اجتماعی است. مددکاران اجتماعی با استفاده از دانش و مهارت خود می‌توانند عامل کلیدی در کل فرآیند مداخله در بحران شوند و اثربخشی مداخلات را افزایش دهند. در این میان مداخلات بحران به مواردی مثل ماهیت بحران، شرایط و سنت‌های محلی، پرسنل و منابع موجود بستگی دارد. از جمله مداخلات مددکاری اجتماعی می‌توان به ارزیابی نیازها، هماهنگی و تحویل کالا و خدمات، کمک به احیای خانواده، حمایت از افراد و جوامع در بازسازی زندگی و انعطاف‌پذیری و ایجاد ظرفیت برای به حداقل رساندن خطرات برای بلایای آتی اشاره کرد. استراتژی‌های بسیاری وجود دارد که می‌تواند توسط مددکاران اجتماعی در زمان وقوع بحران صورت بگیرد. اطلاع‌رسانی در مورد ابعاد مختلف بحران شاید مهمترین کار باشد؛ هر جامعه‌ای ممکن است دسترسی به رسانه‌های جمعی و اجتماعی نداشته باشد، بنابراین مددکاران اجتماعی می‌توانند با استفاده از ابزارهای ارتباطی رسمی و غیررسمی برای اطلاع‌رسانی عمومی در مورد بحران به وجود آمده کمک کنند.

ارزیابی تاثیرات بحران به وجود آمده، یکی دیگر از کارهای مهمی است که مددکاران اجتماعی در بحران‌ها می‌توانند انجام دهند.

مددکاران اجتماعی دارای توانایی منحصربه‌فرد برای ارزیابی وضع و انتخاب بهترین مداخله‌ای که مناسب فرد و جامعه است، محسوب می‌شوند. آنها نه‌تنها از مهارت‌های خود برای ارزیابی تاثیرات بحران استفاده می‌کنند، بلکه می‌توانند نمودار SWOT (قدرت، ضعف، فرصت و تهدید) را طراحی کنند که درواقع چندبُعدی خواهد بود و با استفاده از آن به تحلیل میزان توانایی جامعه برای مدیریت بحران می‌پردازند.

تامین حمایت روانشناختی از دیگر مسئولیت‌های مهم و حیاتی مددکاران اجتماعی است. مددکاران اجتماعی می‌توانند نخستین مداخلات روانی را برای بازماندگان فاجعه انجام داده و با مشاوره و ارتباط با افراد به ارزیابی روانی افراد بپردازند. بر همین اساس میزان نیاز افراد به مداخلات روانشناختی تشخیص داده شده و براساس وضع فرد، از متخصصان و نهادهای مربوطه درمان و حمایت روانی طلب می‌کنند. افراد بازمانده از یک بحران اغلب از اضطراب، استرس و افسردگی رنج می‌برند و دچار اختلال PTSD می‌شوند و نیاز به مداخلات روانشناختی دارند که نقش مددکاران اجتماعی در کمک به این افراد بسیار مهم خواهد بود.

کمک به افراد جامعه در روند مدیریت بحران

از سوی دیگر مددکاران اجتماعی می‌توانند بین بحران و اعضای جامعه میانجی باشند؛ مددکاران اجتماعی می‌توانند نقش انگیزه‌دهنده و میانجی و واسطه را ایفا کنند تا اعضای جامعه را به‌عنوان بخشی از روند مدیریت فاجعه درگیر کنند. مددکاران اجتماعی با استفاده از سرمایه اجتماعی و انسانی از طریق بسیج منابع، مهمترین کارها را انجام می‌دهند. تغییر در شرایط هنگامی پایدار است که افراد جامعه مشارکت مناسب داشته باشد. در بحران‌ها مهم است که محققان و مربیانی حضور داشته باشند تا آن‌چه را که براساس آموخته‌های آنها ضروری است، به مردم آموزش داده شود، در این میان مددکاران اجتماعی می‌توانند بسیار کمک‌کننده باشند و با کشف موارد و مسائل ضروری آنها را به افراد بحران‌دیده آموزش دهند. همچنین مددکاران اجتماعی تمایل زیادی به کار داوطلبانه دارند و بسیاری از تغییرات از طریق کار داوطلبانه امکان‌پذیر خواهد بود. بنابراین آنها می‌توانند با سازمان‌های داوطلبانه در کارهای امدادی همکاری کنند و خود نیز به‌عنوان داوطلب شخصی در مدیریت بحران کمک‌کننده باشند. مددکاران اجتماعی افرادی کارآمد در هماهنگی برای کمک‌های دقیق و مورد نیاز با استفاده از مهارت شبکه‌ها هستند. آنها نیازها را ارزیابی و مداخله ممکن را پیشنهاد می‌کنند و اغلب جوامع نیازمند را با نهادهای مالی و دولتی که شامل سازمان‌های بین‌المللی هستند، مرتبط می‌کنند.

مداخله بلندمدت برای بازسازی جوامع آسیب‌دیده

تا این مرحله مداخله کوتاه مدت مددکاران اجتماعی در بحران‌ها مدنظر بوده است؛ این در حالی است که وضع جوامع بحران زده و متاثر از بلایای طبیعی اغلب سال‌ها طول می‌کشد تا بازسازی شود و به حالت اول بازگردد. مددکاران اجتماعی ممکن است هفته‌ها، ماه‌ها و سال‌ها بسته به ماهیت فاجعه با قربانیان در ارتباط باشند. در مداخله بحران علاوه بر مداخلات اورژانسی و کوتاه‌مدت و سریع در ابتدای وقوع بحران، جامعه بحران دیده نیازمند مداخله بلند مدت نیز هستند تا به نیازهای بلند مدت بازماندگان رسیدگی شود. جوامع آسیب دیده نیاز به خدمات روانشناختی بلندمدت به لحاظ فرهنگی مناسب دارند و تأمین منابع مالی برای مدت طولانی به منظور بازسازی معیشت، بازگرداندن روابط خانوادگی و انسجام جامعه از موارد مهم در مداخلات بلند مدت مددکاری اجتماعی به حساب می‌آید. مددکاران اجتماعی نقش حیاتی در شرایط بحرانی را دارند و اغلب ماه‌ها و سال‌ها در صحنه باقی می‌مانند و در روند بازیابی و بازتوانی به بازماندگان کمک می‌کنند.

عکس: مهر

مددکاری اجتماعی در شرایط بحرانی در گفت‌وگو «شهروند» با دو استاد دانشگاه مسکو

بازسازی و بازتوانی پس از وقوع بحران

شهروند| دوره آموزشی دوروزه بین‌المللی «مددکاری اجتماعی در شرایط بحرانی» سومین کارگاه بین‌المللی مددکاری اجتماعی بود که به همت سازمان جوانان جمعیت هلال احمر و انجمن مددکاران اجتماعی ایران پنجشنبه و جمعه ۲۲ و ۲۳ فروردین ماه در ساختمان سازمان جوانان هلال احمر برگزار شد. این دوره با هدف تربیت مربی برای متخصصان مدیریت روانی اجتماعی در بلایا با تأکید بر کاهش آسیب برای همه‌ذی‌نفعان طراحی شده است. تدریس این کارگاه بین‌المللی برعهده دو نفر از اساتید دانشگاه مسکو بود؛ دکتر خولودسوا ماریا (KholodtsovaMaria) مددکار اجتماعی و دکترای روانشناسی، عضو هیأت‌مدیره کنفدراسیون مددکاری اجتماعی روسیه و عضو هیأت علمی موسسه جهانی مددکاری اجتماعی و دکتر مالتکایا لاریسا اویگونا (LarisaOlegovna) رئیس انجمن مددکاران اجتماعی سن پترزبورگ و متخصص حوزه مداخله اجتماعی در بلایا؛ گفت‌وگوهایی که در ادامه می‌خوانید پیرامون ضرورت، شرایط و نکات مهم مددکاری کوتاه‌مدت و بلندمدت در بحران‌هاست.

رئیس بخش منطقه‌ای مجمع مددکاران سن پترزبورگ در گفت‌وگو با «شهروند»:

اعلام آمادگی مجمع مددکاران روسیه برای همکاری با جمعیت هلال احمر

• خودتان را معرفی کنید و از حوزه و سابقه فعالیت‌های خود بگویید؟

لاریسا مالاتکایا هستم. ریاست بخش منطقه‌ای مجمع مددکاران سن پترزبورگ را برعهده دارم و همکاری وسیعی با مراکز مربوط به مشکلات روانشناختی دارم. همچنین متخصص مددکاری اجتماعی هستم، اما حوزه اصلی فعالیت‌هایم در زمینه بهداشت و سلامت عمومی است.

• چه شناختی از حوادث طبیعی و فعالیت‌های مددکاری در ایران دارید؟

در ایران حوادث و بلایای طبیعی زیادی اتفاق می‌افتد. خبرنگاران ما که در ایران هستند گزارش‌هایی تهیه می‌کنند که از طریق اخبار در جریان این حوادث هستم. به‌عنوان یک متخصص بسیار خوشحالم که چنین کار بزرگی را مجمع مددکاران اجتماعی در ایران انجام می‌دهند. من متوجه شده‌ام که مددکاران ایران با تمام توان و قلب خود مشغول فعالیت هستند. آنها با حوادثی مانند سیل و زلزله روبه‌رو شده‌اند و می‌دانم که هر روز با چه درد و رنجی دست و پنجه نرم می‌کنند. همچنین ساختار بسیار خوبی در حوزه مددکاری اجتماعی در ایران وجود دارد که با ساختار فدراسیون روسیه متفاوت و شایسته احترام است.

• انجمن مددکاران روسیه تا چه حدی با صلیب سرخ این کشور همکاری و فعالیت دارند؟ این همکاری‌ها به چه صورت است؟

توافقی میان سازمان صلیب سرخ روسیه و پانسیون‌های مددکاری که در آن مشغول به کار هستم، وجود دارد. صلیب سرخ در کارهای توانبخشی و تهیه تأسیسات لازم به ما کمک می‌کنند. به‌طور مثال در سال ۲۰۱۸ در جریان حمله تروریستی که در مترو سن پترزبورگ اتفاق افتاد، همکاران منطقه‌ای صلیب سرخ به کمک وزارت حوادث غیرمترقبه فدراسیون روسیه وارد عمل شدند و شروع به کمک‌رسانی و امداد کردند. متاسفانه مجمع مددکاران روسیه موازی کاری با سازمان صلیب سرخ دارد و تنها زمانی که حادثه بزرگی اتفاق می‌افتد با هم همکاری می‌کنند. در ایران متوجه شدم که مجمع مددکاران اجتماعی ایران به شکل فعال با صلیب سرخ همکاری می‌کند، این تجربه بسیار خوبی است که ما نیز می‌توانیم در فدراسیون روسیه از آن استفاده کنیم. همچنین اگر نیاز به کمکی باشد ما می‌توانیم از طرف مجمع مددکاران روسیه با جمعیت هلال احمر ایران همکاری داشته باشیم.

ماریا خلودتسوا، مدرس مددکاری اجتماعی از کشور روسیه در گفت‌وگو با «شهروند» از نحوه برخورد با آسیب‌دیدگان حوادث می‌گوید

حفظ آرامش فردی، مهمترین نکته در برخورد با آسیب‌دیدگان

• همان‌طور که مطلع هستید، کشور ایران در این ایام درگیر سیل است و در این میان، سه استان دچار بیشترین آسیب‌ها شده‌اند که به‌طور ویژه تأکید ما بر خوزستان است. در این استان، ۱۰۲هزار نفر از مردم خانه‌های خود را تخلیه کرده‌اند و در مکان‌های اسکان اضطراری زندگی می‌کنند. این افراد نمی‌دانند که در آینده چه اتفاقاتی برای آنها خواهد افتاد و شاید مجبور باشند برای ماه‌ها از خانه‌های خود دور باشند و در اردوگاه زندگی کنند. در چنین شرایطی با این افراد باید چگونه برخورد کرد و حمایت‌های اجتماعی و روانی از این افراد باید چگونه باشد؟

در چنین شرایطی می‌توانیم افراد را به چند گروه تقسیم کنیم. می‌توانیم از گروه بچه‌ها شروع کنیم. برای این دسته باید برنامه‌ای روتین را در نظر بگیریم. در این برنامه‌ها که به‌صورت روزانه برای بچه‌ها اجرا می‌شود، می‌توانیم فعالیت‌های مختلفی را برای آنها داشته باشیم. این فعالیت‌ها می‌تواند شامل بازی‌درمانی، هنردرمانی و فعالیت‌های فیزیکی باشد. چنانچه این وضع برای طولانی‌مدت ادامه پیدا کند، از داوطلبان باید خواسته شود تا برای کودکان کلاس‌های درس نیز برگزار کنند

همچنین باید مکان‌های خاصی را برای افرادی که دارای مشکلات سلامتی هستند، مانند سالمندان، معلولان و افرادی که دارای ناراحتی‌های روانی‌اند، در نظر بگیریم.

همچنین می‌توانیم افراد را به گروه‌های بزرگ تقسیم کنیم و تعدادی را به شکل داوطلب از این گروه‌ها جدا و مسئول برقراری نظم گروه کنیم

در مرحله بعد باید اقداماتی را برای ایجاد شرایط بهتر برای مردم آسیب‌دیده و ساکن در اردوگاه‌ها انجام دهیم. به این معنا که بتوانیم نیازهای اولیه آنها مانند آب آشامیدنی و غذای گرم و نیازهای اولیه پزشکی و دارویی را فراهم کنیم.

افرادی که در گروه‌ها داوطلب می‌شوند، مسئول کارهای گروه خود هستند و باید افرادی را که ترسیده‌اند و این ترس را به دیگران منتقل می‌کنند، افرادی که رفتار تهاجمی یا مشکلات روانشناختی دارند را مشخص کنند. این افراد داوطلب که مسئول هر گروه هستند، حتی می‌توانند نیروهای کمک‌رسان را نیز تغییر دهند. هدف این است که افرادی با مردم آسیب‌دیده در ارتباط باشند که خود در وهله اول دارای آرامش فکری و روانی کامل باشند.

• از آنجایی که مردمی که بر اثر سیل خانه و زندگی خود را از دست داده‌اند، ممکن است مجبور باشند برای چند ماه در مکان‌های اسکان اضطراری زندگی کنند تا از شرایط بحرانی خارج شوند، توصیه شما برای تیم‌های حمایتگر چیست؟ آیا این تیم‌ها باید تا زمان پایان یافتن بحران در کنار مردم آسیب‌دیده‌باشند؟

پیشنهاد من این است که این تیم‌ها به صورت نوبتی و شیفتی کار کنند. حتی می‌توانیم تیم‌های حمایتی پزشکی نیز به این مکان‌ها بفرستیم، زیرا افراد سالخورده و ضعیف ممکن است در مقابل بیماری‌ها حساس باشند و حتی احتمال شیوع بیماری‌های فراگیر مانند وبا نیز وجود دارد. بنابراین نیاز است تیم‌های پزشکی، پیراپزشکی و به‌طور کلی کادر پزشکی در چنین مکان‌هایی حضور داشته باشند. همچنین تیم‌های مددکار و روانشناس تا پایان بحران باید به صورت شیفتی در کنار مردم آسیب‌دیده بمانند، زیرا افرادی که در شرایط سخت قرار دارند ممکن است هر لحظه عکس‌العمل‌های پیش‌بینی نشده‌ای داشته باشند، بنابراین نیاز به کمک دارند.